

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díjak:		A társulat minden rendű tagjai	A lap szellemi részét illető cikkek a szer-
Egészévre — — — — —	8 kor.	a lapot tagdíjéikért kapják.	kesztőbégnek, az előfizetési pénzek a pénz-
Félévre — — — — —	4 "	—	tári, — az esetleges reklamációk pedig a
Negyedévre — — — — —	2 "	Kéziratokat nem adunk vissza.	kiadóhivatának küldendők.

A ker. társadalom és a pápaság.

Istentől az emberbe oltott törvénynél fogva, ki-ki ösztönszerűleg másra van szorulva. Egy nagy társadalmat képezünk mindnyájan, melyben azonban a különféle cél és eszköz felhasználása által, kisebb-nagyobb eltérés található fel.

A kath. egyház is egy ily társadalom, mely tagjait végcéljuknak elérésére segíti. Megjegyzendő azonban, hogy e vallásos társadalom nemcsak a hívek összességében leli alapját, hanem sajátos és nem is épen olyan könnyen áttekinthető szervezettel bír. Az egyedi szerves tagokat az összetartozásnak természeti és természetfölötti jelleggel bíró érzete fűzi egybe; természeti, a mennyiben az egyes tagoknak folytonos közlekedése, érintkezése szükségképpen előbbretölti, a célhoz segíti az összességet; természetfölötti, hiszen az egyedek érdemeiben a többiek is részesülnek, mivel Isten a legutolsó egyednek is úgy fogadja imáját, mintha az egyetemes egyháznak nevében történnék az. A küzdő egyház zászlójára a következő jelmondatot véste: „Mindnyájan egyért és egy mindnyájáért.“ De itt még nem állapodik meg; e földi élet a túlvilági életben bírja titokzatos folytatását. A mennyben lakók közbenjárnak földön élő testvéreikért, ezek viszont segítenek a tisztító tűzben szenvedőkön. E titok által összekötött három egyháznak az élete nem egyéb, mint az elégtétel, megváltás és kiengesztelődés műveinek szakadatlan láncolata. A szentek egységének dogmája az, mely a vallási társadalom alapját képezi és ennek is vezérelve a „Miatyánk“, az a fenséges imádság, mely mintegy kényszerítőleg arra indítja a híveket, hogy imáikat embertársaikkal egyetemben ajánlják fel Istennek. Ez azon ima, mely a világon szétszórtan élő tagokat szellemi kapocs módjára fűzi egybe.

Emberi gyarlóság, hogy ki-ki a szeretet művének gyakorlását mindig önmagán kezdi. Ha az ily gondolkodás általánossá válnék, mivé lenne az egyház?! A hívek közössége alapos kioktatást igényel e tekintetben, mert sokan csak azt a kis meggyécskét tekintik „egyház“-nak, melyben élnek s a ker. társadalom fogalmát csakis azokra az élő tagokra terjesztik ki,

kikkel naponként érintkeznek. E szokás által az egyházat is csak úgy tekintik, mint életük mindennapi körülményeit és akarattal lemondanak arról a boldogító és magasztos tudatról, hogy az a sok millió meg millió, kiből a társadalom megalakul — barátjuk, szószólójuk, pártfogójuk, adósuk, a kik részesek jövedelményeinkben, de a kiknek érdemeiből viszont ők is megkapják a megillető részt.

Az ember természeténél fogva a rossz felé hajlandó, önzésében csak az a dédelgetett „én“ lebeg szemei előtt; azért, nehogy figyelmen kívül hagyjuk ezt a természetfölötti együvértartozást. Isten úgy rendelte, hogy az látható, szemünkbe ötlő legyen. Az összekötő kapocs a római pápa. Ez az, ami hatalmas védbástyaként őrzi a ker. társadalmat, melyről az ostromló fegyverek erőtellenül pattantak vissza. Igaz, rendkívül sok viszontagságon ment keresztül ez az isteni intézmény. A pogányok milliói, az újabb kor racionalistái, materialistái, spiritistái egyesült erővel, kitartó gyűlölettel rohanták azt meg; hiszen jól tudták, hogy megszűnése a kath. társadalom halálát okozza. De ezek a megtámadtatások nem váratlanok; a próféták jövendölései sejtetni engedték azokat. S a pápai székek felett már-már diadalmat vél ülni a vad erőszak, de a bizalom újult erőt önt a lankadozó tagokba s a pápa győz ellenségei felett.

Valamint a tenger közepén levő szikla, úgy tűnik fel, mintha martalékaúl esnék a tajtékozóhaboknak, de a hullámok elcsendesülésével, mint óriás magaslik ki győztesen: akként a pápaság is.

Ki irhatná le azt a sok szépet, jót és üdvöst, mit a pápák hosszú tizenkilenc századon keresztül gyakoroltak?! Elterjeszteni az igaz Isten ismeretét; kiirtani a tévelyt, bálványt, babonát; útját vágni a bűnnek, a szenvedélynek; megszerettetni az igazságot, az erényt; vissza nem riadni semmi erőszaktól. Hol van az a halandó, ki, ha szívében a becsületnek csak szikrája ég, tisztelettel nem adózik ama főpapok díszes sorának, kik tizenkilenc századon keresztül eme szent hivatásnak szentelték életüket. Nincs szerzetesrend, nincs üdvös intézmény, melynek létesülését valamely buzdító pápai szó ne képezné. Mindig megvé-

delmezték a jót, a nemest, de ha kellett, szigorral büntették a javíthatatlant. Ilyen volt a pápaság magatartása mindig. Két dolog van, miknek gyakorlásában leginkább kiténtek: az egyik, az emberlelti buzgalom a lelkek megmentésében; a másik, az egyház tapintatos kormányzása. Egyszerű a pápaság törődött azzal tizenkilenc századon keresztül, hogy a földhöz tapadt emberi nemzet fölemelje s a lelkek örök üdvét biztosítsa.

Felhozhatják elleneink ezt vagy azt az egyházfőt, kik nem sok gondot fordítottak milderre. Megengedjük, de hogy a pápák roppant többségének mégis az előbbi két nemes eszme megvalósítása képezte főgondját, történeti tény. S már ez elég arra, hogy az egész emberiség meghódoljon ama dicső főpapok dicsősora előtt, kiknek egy gondjuk volt: a lélek, s egy céljuk: az emberiség tanítása, vezetése és a sirtón túli megdicsőülése.

A magyar nemzet dicsően uralkodó XIII. Leó pápának a napokban mutatta be hódolatát a jubileumi évből kitolyólag. Az ország főpapjai, legelőkelőbb főurai vezették a buzgó zarándokokat a sz. atyához, kinek részéről oly fogadtatásban részesültek, minővel kevés nemzet dicsekedhetik. Buzdító, lelkesítő szavakat intézett hozzájuk s magához öleli Magyarország kath. világi vezérét, mintegy elégtételképpen azért a sok megtámadtatásért és gyanúsításért, melyben hitének buzgó felkarolásáért részesült. „Kitartással és erélylyel küzdjétek!” mondotta a sz. atya. Ne legyen a pusztában elhangzó e néhány szó. Gyújtsa lángra, éleszsze fel mindenkit az a szunnyadozó tüzet; mutassuk meg már egyszer, hogy komolyan sorompóba akarunk lépni elbizakodott elleneinkkel szemben. Hadd legyen már a kath. Magyarország tényleg is — *katholikus*.

Imádkozzunk!*)

A mai nap jelen órájának ezek ünnepélyes pillanatában engedtesék meg nekem, hogy — tekintettel a szent évre, mely egyttal a magyar kereszténység 900 éves fennállásának is forduló éve, tehát kettős kegyelem — a m. t. gyűlés becses figyelmét az isteni kegyelem, miut a jó nevelés első, legszentebb, legfontosabb és leghathatósabb eszközének: az *imádságnak* mindenek fölött szükséges, nélkülözhetetlen voltára irányíthassam.

Épen 1900 éve, hogy a legfőbb tanítómester: Jézus Krisztus elhagyva mennyei dicső trónját, emberi testet öltött magára és leszállott az emberiség bűnterhének átoksúlya alatt roskadozó földre, hogy a Teremtőtől elszakadt gyarló embert szomorú sorsából, kiemelve a végtelenül megbántott és e miatt méltán haragvó Atyával — az irgalom Istenével kibékítse s megmutassa neki a hozzá visszavívó, igazi utat!

Ha az Istenember — Jézus Krisztust, szegényes jászolyból-

*) (Elnöki beszéd, melylyel Tódor István a káson-alcisiki róm. kath. tan. járás kör f. évi apr. hó 30-án, Csik-Füredon tartott tavaszi, rendes tanácskozását követő jubileus ünnepélyt megnyitotta.)

esőjétől a keresztbaláig terjedő 33 éves földi útjában lelki szeminkkel végig kíséjük, azt látjuk, hogy élete nem volt egyéb, mint a nélkülözés, szenvedés, gyalázás, megvetetés, félreértés, üldözés és a kínzások különféle némeinek szakadatlan láncolatával szemben a folytonos önmegtartadás, béketűrés, alázatosság, szelidség, szeretet, jószág, könyörületesség, imádság, munka- és a jócselekedetek utólérhetetlen erőnyeiben önfeláldozásig vitt tündöklő példaadás!

Hogy különösen az ima- és munkában miként lett a ker. hívek, főként a nevelők útmutatója, követendő mintaképe, arra nézve a bibliai történet újszövetségi lapjain szarmatlan példával találkozunk. Nevezetesen: születésétől 30 éves koráig — az Isten és emberek előtt egyaránt kedves, gyermek Jézust — szülei házában, Názarethben látjuk növekedni: korban, bölcsességben és kegyelemben; ahol szüleinek engedelmeskedik, velők a templomot szorgalmasan látogatja, szüntelenül imádkozik, testi erejéhez mért munkát végez, — folytonosan dolgozik.

Ekkor felmegy a jeruzsálemi templomba és ott mindenek előtt, mindenkinek bámulatára nyilvánosan kijelenti, hogy: „én Isten fia vagyok“! Köteled ragad, az úzérkedők sokaságától a templomot kitisztítva, rendeltetésének átadja mondván: „E ház Atyám háza és nem vásár, hanem imacsarnok“! Ide többé nem kalmárkodni, hanem magunkat és szívünket telemelve, az Atyát, ki mennyekben vagyon szüntelen dicsőíteni, — szükségjeinket előtte kitarva, tőle újabb áldás- és kegyelmeket kérni, könyörögni jövünk!

E pillanattól kezdve megszakítás nélkül, laukadni nem tudó, fáradságot nem ismerő kitartással, minduntalan jár-kél; oktaja, buzdija, vigasztalja, segíti, táplálja a tömeget s hogy higgyen ő benne: számos csodát művel; életet, egészséget tosz, szeretetet, békességet hirdet mindenütt. Fölkeresi a szegény, együgyű halászokat és őket a munkának amannál sokkal magasabb cselekvési terére hívja meg; barátjaivá teszi, odaadással, türelemmel vezeti minden jóra, igazra és szentre; megtanítja imádkozni; lelkesíti, serkenti hibeit mondván: „Ne aggódjatok! Minden jót, a mire csak szükségetek van, megnyerendetek az én nevemben, ha bizalommal és állhatatosan kéritek az Atyát“! Ő maga folytonosan nélkülöz, fárad, cselekszik és a nyugalom percei alatt is ájtatos, buzgó imádság között virraszt! Kérdem: mind ezeket ugyan miért teszi a Mester? Azért, hogy bűneinkért kiengesztelje az Atyát s minket emberi hivatásunk és ker. kötelemünk — hasonló módon történő teljesítésének tudatára ébresszen!

Majd betér meghitt barátjának — Lázárnak házába és őt, a ki már halva és rothadásban volt, a növérek esdő kérésére az életnek ujra visszaadja!

Ugyanis: előbb égre emeli jószág- és irgalomteljes szemét, imádkozik, aztán szólván cselekszik: és — legott — Lázár él! A halandó emberi testbe öltözött Istenember — Jézusnak ezen — valamint minden más — csodaművében vajjon miért előzte meg az imádság a munkát, cselekedetet? Azért, hogy ez által bennünket tehetetlen, gyarló voltunkra figyelmeztessen, s hogy beigazolja ama körülményt, mely-nél fogva az ember a maga erejéből gyöngye, magára képtelen, magától a legesekeylebb dolog v. munka véghezvitelére sem képes, hacsak — onnan felülről — segítség nem adatik — Istenből!

Ha tehát a legnagyobb tanítómester, a mi Urunk Jézus

Krisztus az imádságot, mint a kegyelemnek egy percig sem nélkülözhető, szükséges eszközét a végzendő cselekedetek előtt és után szünet nélkül teljesítette: mennyivel inkább kell a tanítónak, az indulatok és szenvedélyek által sokféle kép hányatott, egymagában gyöngye embernek Istenhez fordulni s az Ő segítségével az önmegtágadás nehéz harcában féktelen lelki indulatait, háborgó testi szenvedélyeit legyőzésére a természet erejét megedzve, a hit szellemében folytonosan küzdeni, imádkozni, Mestere példáját követni, magát az imádság állandó gyakorlása által — mindkét irányban művelve, nemesítve — öntökélyesíteni!

Ugyanazért — szeretett pályatársak! mielőtt ezernyi ágozatu, megannyi dicső, de ép olyan terhes és különös felelősséggel járó kath. néptanítói föladatunknak: a ker. gyermekek nevelés-oktatásának rövid földi- és örökké tartó földöntúli, testi és lelki életére kiható, fölöttébb nagy horderejű, nehéz és fárasztó útjának egyengetéséhez tognánk, szükségképp meg kell szivlelnünk a mi legnagyobb mesterünk, ideálunknak az Ur Jézus Krisztusnak eme mindnyájukhoz intézett parancsoló felhívását: „Imádkozzál és dolgozzál!” Továbbá: „Vigyázzatok, mindenkor imádkozván!” Valamint szt. Pál apostol szavait is, aki ezeket mondja: „Szünet nélkül imádkozzatok!” Végül: „Akár esztek, akár isztok, akár egyebet műveltek, mindent Isten dicsőségére cselekedjétek!”

S ha ezeket fontolóra vettük, úgy kétségtelenül szemünkbe tűnik az imádság szükségessége, könnyen kiérzhető lesz előttünk, annak nélkülözhetetlen volta!

Önként következik tehát, hogy minden munkánkat s így a tanítói működést is imádsággá kell hogy tegyük! Azzá tehetjük és tesszük pedig úgy és akként, ha tanítói és nevelői összes teendőinket imával — Istenhez felemelt szívvel és lélekkel, a jó Isten szt. nevében az Ő nagyobb dicsőségére kezdjük, folytatjuk és vesszük véghez.

De az imádkozás szüksége más oldalról kitérnek a kath. egyház, mindennapi élet és az iskola között fennálló legbensőbb viszonyából is.

Már az egyszerű jámbor földművelő, iparos tudja, hogy Isten a világot „legyen” szavával semmiből hozta létre, hogy csak munkálkodik, ültet, ápol és öntöz, de az áldás Istenentől van. Épen azért munka előtt így fohászodik: „Uram segíts!” „Jézusom ne hagyd el!” Es a ker. nevelő? Neki tovább kell menni, ennél jóval többet kell tudni és tenni annyival is inkább, mivel reá nem műveletlen anyaföld, durva, idomításra, csiszolásra váró alaktalan fa- vagy kőtömb, kikészítés alatt álló nyers bőr, hanem: Isten képére és hasonlatosságára teremtet, halbatatlan lélekkel felruházott ember van bizva, a kit a küldetéséből folyólag: szóval, tettel és cselekedettel minden szép, jó, hasznos, igazi, szent és nemesre oktatni, nevelnie, rendeltetésének megfelelő érettségre kell juttatnia!

Tehát tovább megy: többet teszen. Es mert tudja, hogy az Ur megadja az Ő szt. kegyelmét mindazoknak, akik azt tőle bizalommal kéri, még mielőtt az iskola küszöbét átlépi semmiségének tudatában kezéit összetéve, szemeit az égre, szívét Istenhez emeli s legalább is egy Mi Atyánk és Üdvözölgy Mária elmondásába alázattal fordul a Mindenjök Adójához, kérve, hogy a Szentlélek Isten hét ajándékát:

bölcsesség, értelem, tanács, erő, tudomány, ájtatosság és az Ur félelmének jó lelkét küldje el maga és tanítványai számára! S csak ezután megy a gondjaira bizott gyermekek közé, a hol velők egyetemben példás áhitattal a ker. körülvel újra elzengi:

Isten nevében kezdem el,
Ő segéljen kegyelmével...

Igy adván értésükre, hogy — sem azé, ki ültet, sem azé, ki ápol, sem azé, ki öntöz, hanem, aki a növekedést adja, — Istené a dicsőség!

Ha Ő segít, mi sem nehéz,
Ha Ő elhagy, erőnk elvész:
Azért legjobb e föltétel:
Isten nevében kezdem el.

Ekkor nyugodt lelkiismerettel fog föladatának komoly megoldásához, odaadással, türelemmel dolgozik és végzi napi teendőit.

De oktatás utáni sem hanyagolja és hagyja el az imát! Hálát ad Istennek a segedelemért, áldásért s magát úgy, mint növendékeit a Mindenható óltalmába ajánlja.

Valóban — mélyen tisztelt gyűlés! — az olyan tanító, aki ismeri önmagát, ismeri és átérzi hivatásának vállalaira nehezű, nagy felelősséggel járó súlyos voltát és ezek fölött elmélkedve, ezeknek fontosságától áthatva, ily értelemben cselekszik: az igazi imádságnak gyümölcseit hálával tapasztalja önmagában; mert hivatála szeretetében kötelmei teljesítésére megkivántató, föltétlenül szükséges buzgóságban erőben, kitartásban egyre gyarapodik, sőt fáradalmain is napokint látni fogja Isten áldását.

Tagadhatlan tehát, hogy az imádság a jó nevelésnek legszentebb, leghathatósabb eszköze, mert a válaszos érzést, szellemet, mely a ker. nevelésnek sarkalatos elve mind a nevelőben, mind a növendékben fölmelegíti, éleszti, a mennyei Atya iránti viszonyaiba a gyermeket ideje korán behelyezi és ettől való függésének érzetét táplálja.

Igy állván a dolog, rajtunk áll, tőlünk függ, hogy a nevelésnek ezen szt. eszközét kellőképpen hasznosítsuk. Különösen a jelen, elhaló 19-ik század végén — és a magyar kath. egyház dicső fenállásának 900-ik forduló-évében minél gyakrabban imádkozzunk!

Igen! Az ima szárnyain napokint többször emelkedjünk fel szívben, lélekben a jó Istenhez és kérjük, hogy mind ama bántásokat, meylekkel egyetlen szt. Fiát, legfőbb tanító mesterünket, a mi Megváltó Jézus Krisztusunkat gyarló életünk folytán illettük és illette a hálátlan emberiség — felejtse el! Adja reánk, mint ker. nevelőkre, kath. néptanítókra áldásos malasztját; ne vonja meg állásunk betöltéséhez szükséges, nélkülözhetetlen kegyelmeket tőlünk a jövőben sem; irányítsa, vezesse — a magunk és mások boldogítására törekvő — akaratereinket mindig a jóra, hogy minden munkálkodásunk — s így a mai működésünk is legyen az Ő szt. nevének nagyobb dicsőségére szentelt — imádság!

T Á R C A

Estharangszó.

*Egyedül bolyongok a zöldelő réten;
Este van, csillagok ragyognak az égen.
Minden csendes, néma,
Csak az esti szellő rezzené meg a fák
Koronáját néha . . .*

*Elmerengve járok és im a távolból
Valami oly csodás, bűbájós zene szól,
Az estharang hangja . . .
Borongó, mélabús kongása az egész
Vidéket áthatja.*

*Mintha imádkoznék minden itt e percben,
Az esti szellő is alig-alig lébben;
S a hegyeknek orma
A távol harangnak minden kondulását
Százszor visszaszórja.*

*Feltekintek a nagy égboltra és kezem
Önkéntelenül is lassan összeeszem,
S a harang szavával
Én is megkönnyítem szomorú lelkem egy
Ave Máriá-val.*

*S a mint hozzád röppen Uram, gondolatom,
Elenyészik minden keservem, bánatom,
Oly nyugodt lesz lelkem;
Sajgó fájdalommat, szenvedéseimet
Lassan elfelejtem.*

*Érzem, hogy gyógyulnak sebei szívemnek,
Agyamból eltűnnek az átkos kételyek,
Olyan boldog vagyok:
Nem gyötörnek már a földi szenvedélyek,
Bűnös gondolatok . . .*

*Elhal a harangszó. A távol hegységnek
Oldalán lobogó pásztortűzek égnék.
Csend ül a vidékre;
Csak az én keblemből száll fel még az ima
A csillagos égre . . .*

Burger Arthur.

KISEBB KÖZLEMENYEK.**Használt bélyegen épült falvak.**

A használt bélyegek gyűjtésének ideája már régebben ismeretes, a rabszolgaszabadító kongói katolikus hittérítők pedig elterjesztették azt az egész világban; néhány év óta Magyarországon is serényen gyűjtik a használt bélyegyet. A gyűjtés célja a hasznavehetetlen bélyegyek értékesítése, hogy

árukon közép-afrikai rabszolgákat megváltásnak és számukra falvakat alapítsanak. Eddig háromszáz milliónál több bélyegyet gyűjtöttek és a bélyeg évi jövedelme tizenháromezer koronára rug. Összesen befolyt bélyegért 68.000 korona, ebből telepítésre kiadtak 61.000 koronát. A hátralévő 7000 koronából most fognak új falut alapítani.

S valóban, a bélyeggyűjtés intézményének már nyolc falu köszöni létét Kongóban. Ezek nevei keletkezésük sorrendjében: Szent Trudó, Szent Lambert, Szent Hubert, Szent Janka, Szent Leó, Szent Remaklius, Szent Lipot és Szent Antal.

A nyolc község mindegyikének szép tágas, megmivelt határa van.

A hittérítő ott egy személyben pap, tanító, jegyző, bíró, orvos. A nép úgy szereti, mint apját. Atyának hívja is.

S milyen szép az élet e falvakban!

Minden reggel negyed hatkor harangszó ebreszti föl a falu népét s hívja a szent misére. Ezen az istentiszteleten a keresztények és a keresztiségre jelölték a templomban foglalnak helyet, míg a pogányok a templom köré gyűlleknek. Mise után a kis fiúk tisztára söprik a község főterét. Kévéssel hét óra előtt dobszó hívja össze a lakosságot, a mely négy csoportra oszolva, — férfiak, asszonyok, fiúk, leányok — hozzá fog a hittérítőtől kijelölt munkához. Délelőtt tíz órakor kiürszó ballatszik, mire a gyermekek ott hagyják könnyebb foglalkozásukat és az iskolába mennek. Itt fél tizenkettőtől tanítja őket a hittérítő. Fél tizenkettőkor megint dobolnak; ez az általános munkaszünet jele. Tizenkettőkor megint dobolnak, a hívők letérdelnek és elmondják az Urangyala imádságot. Délután félháromkor veldenyére harangoznak s a lakosság a templomba vonul. Félnégykor dobszóra újra gyűlleknek s a hittérítő kiosztja a nap hátralévő részére a munkát. Félhatkor esti harangszóra harangoznak és kilenc órakor zeng utóljára az Ave-ra, mely nyugalomra int. Ezen az időn túl mindenkinek otthon kell maradnia és a kis köztársaság bekében álmra hajtja fejét.

Kivétel nélkül mindenki alá van vetve ennek az életrendnek. Van közös községi föld, melyen a falu minden lakosa dolgozik s melynek természetben egyformán osztozkodnak. Ezenkívül minden család kapott házához közel külön darab földet is, melyet tetszése szerint munkál meg és ennek a termése az övé. A hittérítő atyának sikerült a község lakosait a legszükségesebb mesterségekre is megtanítani. A nemrég még vademberekből kovácsot, asztalost és más mesterembert képzett. A hajdani rabszolgák boldogok, dalolva dolgoznak és szeretettel hangoztatják ezt a három szót, melyet sokan háznak falára írtak: Jezu Krisztu átműb! Dicsértessék a Jézus Krisztus!

A kongói missziók egyesületének magyarországi ügynöksége arra kéri az ügy barátait, hogy gyűjtésével támogassa őt. Gyűjteni lehet:

1. Mindenféle használt új és régi divatu levél- és okmány-bélyegyet. Nem szükséges a papírosról leszedni a bélyegyet, csak a kertületen kell körülvágni. Nem ajánlatos a kis csomagba való kötés sem, mert ezzel sok elromlik, a küldemény ára pedig csökken. 2. Képes (nem többé közönséges) levelező lapot, különösen eredeti képekkel, tájakkal, elhasznált állapotban. 3. Szivarvéget. 4. Szentképet.

A küldeményt vagy a jótékony egyesület magyarországi képviselőjéhez: Van Mons Alfréd átlami tanár címére Turóc-Szent-Mártonba vagy egyenesen Belgiumba Monsieur l'Abbé Jolietau Grand-Séminaire Liège, Belgium címre lehet küldeni.

Ez a két cím különben egyformán jogosult az adomány elfogadására s szívesen szolgál fölvilágosítással. Az egyesület jöltevéiért örök szent misék vannak alapítva. (M. S.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— Püspök urunk Kolozsvárt f. hó 6-tól 9-ig időzött. Pihenést nem ismerő lelke e triduumnak csaknem minden pillanatát munkában töltötte. Reggel 6 órakor már az Ur oltára előtt misézett a főpásztor és esti fél 8-kor is még az Isten igéjét hirdette. Vasárnap délelőtt a Karolina-kórház betegeinek osztotta ki a pápai áldást, délután a hiveknek a plebánia-templomban. Megható volt, mikor itt beszédeben arról emlékezett meg, hogy az idei év május 1-én éppen püspökké szenteltetése harmadik évfordulóján, ott térdelt szent Péter trónja előtt. Hétfőn miséje után az elemi iskola növendékeit áldotta meg. Később a kegyesrendiek főgimnáziumába látogatott el s a tanulókat is részesítette a pápa áldásában. Meglátogatta aztán a kegyesrendiek vezetése alatt álló szent József-intézetet is, hol egy beteg ifjút meg is gyóntatott. A nap folyamán különben többek és kivált tanulók gyónását hallgatta meg. Esti negyednyolckor az apácák kórházi kápolnájában tartott májusi ájtatosságot, melynek végeztével keresetlen szavakban szólott a nővérekhez. Kedden mise és gyóntatás után a ferencieknél járt, kiknek műtörténelmi nevezetességű refektoriumát is megtekintette, melyet most restaurálnak. Később a szent Erzsébet agybáznál is megfordult, hol főképp az öreg 48-as növendékekkel foglalkozott sokat. Délután a státus igazgatótanácsának ülésén elnökölt, esti 6 órakor pedig a kezdeményezésére létesült Szent Antal ideiglenes gyermekmenház javára rendezett X. felolvasó estén vett részt. A főgimnázium tágas díszterme zsúfolásig megtelt s az önkéntes adományok fülleireiből 126 korona gyűlt a perselybe. A menház működéséről szóló beszámoló után a főpásztor rövid beszédet intézett az egybegyűltekhöz, mikor pedig vége volt a kedves ünnepségnek, felment a színpadra s a műkedvelők között Rómából hozott Mária-érmeket osztott ki. Szerdán reggel a hat órai gyorsvonattal székvárosába, Gyulafehérvárra utazott. (A.)

— Püspök urunk hazaérkezése nemzeti zarándok utjáról. Püspök urunk folyó hó 6-án — miként előző számunkban jeleztük — érkezett meg Rómából Budapesten át Kolozsvárra s először is kedvelt kolozsvári hiveit részesítette a pápai áldásban. Folyó hó 9-én szerdán d. e. 10 órakor érkezett székvárosába; városunk kath. előkelő polgárai s nagyszámú érdeklődő közönség várta ő méltóságát a vasuti induló háznál. Novák Ferenc kir. tanácsos polgármester nemes hévvel és lelkesedéssel üdvözölte a szent városból egészségesen visszatérő főpásztort, ki megköszönve a szíves figyelmet és óvációt, Pál István tb. kanonok. apáttól kísérve a székesegyház elé hajtattott. Az eső miatt a főkapu előcsarnokában fogadták a székes káptalan, kebli papság, az oltáregyesület s a különféle intézetek tanítói és növendékei a fáradhatlan főpásztort. Fábian Sándor nagyrépost a következő tartalmas beszédet intézte Hozzá:

Méltóságos és főtisztelendő Gróf Püspök Ur, kegyes Főpásztorunk!

A keresztény katolikus világ jubiláris szentévté és a katolikus magyarság 900 évi jubileumát egyugyanazon esztendőben ünnepeljük.

Magyarország katolikusainak életében feljullni látszanak a 900 év előtt mutatkozott jelenségek. Akkor a kereszténység ösvényére lépett fiatal magyar nemzet képviselőiben Istvánnak, a nagy, a szent királynak küldöttei jelentek meg szent Péter trónjának örököse, Krisztus földi helytartója, II.

Szilveszter pápa előtt, kérvén, hogy a fiatal keresztény magyar nemzetet szent áldásában részesítse. És a pápa szívébe zárta az ifjú kath. Magyarországot, megáldotta annak királyát, megáldotta a nagy király népét, buzdítván, hogy bátran előrehaladjon a megkezdett úton, és küzdve-küzdjön az ország katolicitásáért.

A pápa áldása Isten szent kegyelméből termékeny talajra talált a nemzet szívében; hősi, nagy tettekre képesítette az ifjú kath. nemzetet; a nemzet fiai közül Európa által bámult keresztény hőrszokat nevelt; dicső, keresztény erények ékesítették századokon át a haza legjelesebb fiait; a 900 év első századai szenteket nevelő években termékenyek, gazdagok voltak, és a katolikus vallás buzgó követése, szeretett hazánk fennállását annyi vérvíztartó közt ezer évig biztosította.

Most, a második ezer év hajnalán, a minden oldalról szorongatott, de ébredni kezdő katolikus magyarság a magyar nemzeti zarándokok képviselőiben újból megjelent szent Péter trónjának örököse, Krisztus földi helytartója, dicsőben uralkodó szentséges atyánk, a bölcs XIII. Leó pápa előtt esdekelve kérvén, hogy áldja meg szegény hazánkat, áldja meg szeretett felséges királyunkat, áldja meg az egész nemzetet, hogy egygyé legyen a szent hitben is. És a nagy pápa most is szívére ölelte a magyar nemzetet, megáldotta annak felséges királyát, megáldotta minden egyes tagját, buzdítván, hogy: küzdje teljes erélyvel és kitartással azt a harcot, melyet a kath. szent hitért s ezzel a haza fennmaradásáért folytat.

Vajha ez áldás termékeny talajra találna mindnyájunk szívében, lelkében, mint talált II. Szilveszter áldása őseinkében. Vajha a nemzet életébe viszatérnének a dicsőséges napok, melyek sugárai fényükkel akkor ragyogtak be a magyar eget, mikor az egész nemzet hitében is egy volt. Vajha az áldás kíséretében ismét felragyognának a nemzet nagyjaiban és kicsinyeiben azon magasztos keresztény erények, melyek Szilveszter pápa áldását követték. Vajha a második ezer év is magyar szenteket nevelő századokban gazdag, termékeny lenne, mint volt az első ezer év, melysz. Istvánt, Imrét, Lászlót a keresztény hőst, szent Erzsébetet és a többi magyar szenteket nevelte, kiknek dicsősége beragyogja az egész kereszténység egét.

Szívünket öröm tölti el, hogy a keresztény világ központjától távolosó szeretett erdélyegyházmegyénk is az ő hiveiben, de főképpen buzgó főpásztora magas személyében képviselve volt a szentséges atya előtt e nagy fontosságú zarándoklatban. Szívünk alázatában hálát rebegünk Istennek, hogy Méltóságodat fáradalmas utjából egészségben visszavezérelte körünkbe, egyházmegyéje szívébe, és hódoló tisztelettel kérjük kegyes főpásztorunkat, hogy Isten szent templomában, hová

most belépni készülünk, a szentséges atya áldásában minket is részesíteni kegyeskedjék!

E nagy hatást keltő szép beszéd elhangzása után ő méltósága nagy meghatottsággal válaszolt. Azon érzelmek — mondá többek közt — melyeknek a nagyprépost úr kifejezést adott, a szent városban áthatották az én szívemet is; fáradtságos útaimban papjaim és hiveim imái kísérték s én most örömmel osztom ki nekik a szentséges Atya áldását. — Ezután a visszatérő főpásztor a szokatlanul nagy számmal levő hívők közt haladt főpapi székéhez s megkezdődött a szent mise, mely alatt gym. ifjúságunk négyes karban miseénekeket énekelt. Mise után a fáradhatatlan főpásztor a szószékről szólott papjai- és hiveihez. Zarándok útjáról beszélt, úgy, a mint történt; mit érzett ő a szent Péter és szent Pál templomában, a katakombákban, mit, mikor a szentséges Atyával beszélt; ezt adta elő azzal az őszinteséggel és nemes egyszerűséggel, mely ő méltósága örökké ifjú nemes szívének sajátja és a melylyel mindig elragadja hallgatóit. Megremegett szívünk a mikor arra kérte a jó Istent, hogy az ő búnei ne álljanak útjában annak, hogy hivei a szentséges Atya áldásával járó teljes búcsúban részesüljenek. Ezután tájékoztatván hiveit, hogy a szentséges Atya kegye folytán hivei is megnyerhetik a teljes búcsút, de csakis úgy, ha azt megholtjaikra alkalmazzák, a főoltártól osztotta ki a pápai áldást. A pápai himnusz zárta be a megható ünnepséget.

— **Püspök urunk** a ma reggeli gyorsvonattal indult el székhelyéről az udvari helyi eszperisi kertletben teendő bérmantájára. Kíséretében utaztak Hollaky Artur, Udvarhely-megye főispánja, ki a tegnapi napon jött püspök urunk elébe, és Toldalagi Samu gróf udvari káplán. Mindnyájunk buggó imája kíséri apostoli buzgóságú és tevékenységű püspök urunkat fáradtságos útjain.

— **Majláth püspök a szövetkezeti ügyért.** Majláth Gusztáv gróf, Erdély lángelkű püspöke, a Keresztény Szövetkezeti Központ ügyeltrészei ügyében hozta intézett alázatos felterjesztésre a következő levelet intézte az elnökhöz, Zichy Aladár grófhöz: Méltóságos Gróf úr! Folyó év március havában kelt nagybecsű levelében méltóztatott a Keresztény Szövetkezetek Országos Központjának szervezkedéséről értesíteni. Őszinte részvétellel látom szegény népünk küzdelmeit az anyagi bajokkal; reménnyel és örömmel fogadok tehát minden szövetkezést, minden intézkedést, a mely az ő helyzetük javítását és könnyebbitését célozza. Köszönöm Méltóságodnak és munkatársainak, hogy ily nemes ügy élére állottak, a mely épen vezetőknek jelességétől várhatja leginkább sikerét. Hogy pedig művelők fogamatosságához magam is hozzájáruljak, szívesen jelentem, hogy kész vagyok a „Keresztény Szövetkezetek Országos Központja mint Szövetkezet“ részvényeiből tíz darabot jegyezni. Isten áldását kérem törekvéseikre! Méltóságodnak őszinte tisztelője Gyulafehérvárt, 1900. április 19-én *Majláth Gusztáv Károly*, erdélyi püspök. (Társulati Értesítő.)

— **Pál István** apát, t. kanonok és referens püspök urunk kíséretében f. hó 9-én városunkba érkezett. E. hó 10 és 11-én a főnevelő-intézetet és a főgymnasiumot vizsgálta meg bebotóan s 11-én a tanári testülettel értekezletet tartott, melyen tapasztalatairól számolt be. A referens ur ügybuzgósága, mindenre kiterjedő figyelme és szakértelme áldásos befolyással lesznek középiskoláink további fejlődésére.

— **Török Antal** főgymnasiumunk és főnevelő-intézetünk világi gondnoka is f. hó 11-én városunkba érkezett, hogy

ezen két intézetben évi rendes hivatalos vizsgálatot megejtse. Az évek hosszu sora nehezítik a mindenkitől szeretett, „Anti bácsi“ vállaira — már 80 éves —, s mégis ifju erővel és odaadással felel meg a bizalmi állásával járó teendőnek. Isten tartsa meg még sokáig!

— **Személyzeti.** Csiby Tamás gelencei plebános — megrendült egészségi állapotára való tekintetből — nyugdíjba lépet. Püspök urunk a nyugdíjazott plebánost — a lelkipásztorok terén szerzett érdemeit méltányolva — az erdélyi püspöki Szentazék ülnökévé nevezte ki. Ad plurimos annos!

— **Új tábori plebános.** Mollek József nagy-szebeni tábori plebános, madocsaí apát nyugalomba vonult és most Király Ó Felsége a tábori püspök ajánlására az ő helyére Várady Géza eddigi helyorségi kórházi kurátust, a pécsi egyházmegyének papját nevezte ki cs. és kir. tábori plebánossá Nagy-Szebenbe. A tábori plebános őrnagyi rangban van; az egész monarchiában csak 15 táb. plebános van. Szívvel gratulálunk és üdvözlöljük egyházmegyénk területén!

— **A szent év és a 900 éves magyar kereszténység jubileumának ünneplése Gyergyó-Szt.-Miklóson.** Folyó hó 3-án tartották meg Gyergyó-Szent-Miklóson a „Fogarassy“-féle leánynevelő intézet növendékei ez igazán vallásos és hazafias ünnepélyt. Programja, melyben minden egyes pont a fáradhatlan tevékenységű irtalmas növekedő művészetről és lelkes honleányi szivéről tanuskodik, a következő volt: 1.) „Megnyitó.“ Zongorán játszik 6 kézre: Olescher Mariska, Lázár Tilda, és Karácsony Rózika. 2.) „Hol szent Péter sirba téve.“ Énekl. a kar. 3.) „Magyarország védőasszonya.“ Szavalja: Pozsonyi Paula. 4.) „Klapka induló.“ Zongorán játszik 4 kézre: Wollmann Ida és Sáska Iza. 5.) „Rákóczy kesergője.“ Énekl. a kar. 6.) „A bűn.“ Melodráma; szavalja: Zakariás Ilona; harmoniumon; Wollmann Ida.; czimbalmon: Vákár Elvira; zongorán N. N. kísérik. 7.) „A keresztény vallás áldásai hazánkban.“ Értekezlet; felolvassa: Kricsa Lenke. 8.) „Népdalok.“ Czimbalmon játsza Zakariás I. 9.) „Nyári reggel.“ Énekl. a kar. A benne előforduló „szóló“ részeket Zakariás I., Merza M., Jakabb E., Strasszer R., Kiss R. Deér E. énekl. 10.) „Szenetek unokáihoz.“ Szavalja Hozó E. 11.) „Bucshangok“ zong. játsza. Deér E.; czimbalmon Pozsonyi P.; harmoniumon Wollmann Auguszt; hegedűn Kricsa Lenke; barangjátékkal Sáska I. 12.) „Az Úr haragja.“ Szavalja Strasszer R. 13.) „Koszoru készítés a százados év tiszteletére.“ Személyek: Tavasz Merza M. Napsznger Szikszai I. Harmat Cseryg E., Szellő Jakab Nóra. Virágok: Rózsa Szent-Pétery M. Liliom Szász P. Ibolya Bardoc M. Égő szerelem Csereger M. Havas rózsa Karácsony R. Gyöngyvirág Jakab P. Nefejejs Jakab E. Iskolás leányok Gedeon E. Lázár P. és Lázár I. 14.) „A százados év megkoszorúzásá.“ A századot jelképező alak Ferency Ir. Angyalok Ferency Ilona, Lázár St. és Olescher M. A bucsuzót mondja Hozó E. — És most mit szóljak magáról az ünnepély sikeréről? Félek ítéletet mondani, hiszen oly gyengének érzem erre magam. Talán még a legszebb méltatást nyújtották róla azok a kőnyecsek, melyek a nagy számban összegyűlt intelligens férfi és nő vendégek arcán többször alágördültek. Bizonyára igen-igen sokáig feledhetlen lesz e pár óra mindanyiuunknál. Ritkán nyílik alkalom ily szép és tanulságos kedvtelésben részesülhetni. Különösen meglepett mindenkit az énekek teljes precizitással történt előadása. Pedig nem mondható valami könnyű darabnak sem a „Rákóczy kesergője“ sem a „Nyári reggel.“ Igazán cea-

itt látszott meg leginkább, hogy mire képes az odaadó munkáság; hová tudja fejleszteni az ifjú szívet a szeretettel párosult nevelés. Minden egyes szereplő külön-külön megérdemelte a dicséretet. Azok a bensőszerű lelkesedéssel előadott szavaltatok, az a szép felolvasás, a mely nyomról-nyomra vezetve bennünket 900 éves multunkon, minden fontosabb eseményt a ker. vallás áldásos eredményének, vagy a hitében meglazult magyar szív büntetésének tekint; azok a mély érzéssel játszott zenedarabok legszebb bizonyítékai annak, hogy minő erős kezekbe van letéve a győ-szent-miklósi leány gyermekek oktatása. Az az édes Jézus, kinek ugy a maguk, mint a goudjaikra bizott drága lelkek hódolatát felajánlották, legyen bőkezű jutalmazója nemes célú munkáságunknak! —ly.

— **Felvétel a nagyszabeni tanítónő-képző-intézetbe.** A nagyszabeni sz. Ferenc-rendi nővérek nyilvánossági joggal ellátott tanítónő-képző-intézet I. osztályába az 1900—901. tanévre felvételtírt folyamodhatnak 14 életévüket betöltött olyan tanulók, kik a polgári vagy a felsőbb leányiskola IV. osztályát, vagy a felső népiskola II. osztályát sikerrel végezték vagy a folyó tanévben végzik.

A kérvények *folyó év június hó 15 ig* a képezde igazgatóságához nyújtandók be a következő mellékletekkel felszerelve:

1. A folyamodó keresztlevele.
2. Orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó növendék teljesen egészséges, ép testi szervezettel bír s hogy különösen látási, hallási és beszélt organuma hibátlan.
3. Iskolai bizonyítvány a fenjelölt osztályok egyikéről.

Olyanoknál, kik a folyó tanévben végzik ezen osztályt, a megelőző osztály bizonyítványa s az idej időszaki értesítő csatolandó. Az ilyenek kötelesek a felvételi vizsgálatot megelőzőleg a már akkor megszerezhető iskolai bizonyítványt a képzőintézet igazgatójának bemutatni.

A felvételi vizsgálatra jelentkezők hivatalos levélben meghívót kapnak, a melyben a felvételi vizsgálat napja is jeleztve lesz.

A felvételi vizsgálat két részből áll: írásbeli és szóbeliből. Az írásbeli vizsgálat tárgyai: magyar nyelvi fogalmazvány és 2—3 egyszerű számtani példa kidolgozása.

A szóbeli vizsgálat tárgyai: magyar nyelv, számtan, földrajz és történelem. Köre a vizsgálatnak a polgári iskolában tanított anyaga e tárgyakkal.

A szóbeli vizsgálat után a vizsgáló-bizottság kihirdeti a felvételi eredményét. A kérelemben kitéendő, hogy *benlakó* vagy *bejáró* akar-e lenni a növendék. Benlakási havi díj 18 frt (36 kor.) Bejárók a szabályzat értelmében jóval kisebb számban vétetnek fel. Prospektust a benlakásról kívánatra az intézeti főnöknő készséggel küld.

A III. osztályba felvehető 16. életévüket betöltött olyan tanulók, akik a felsőbb leányiskola VI. osztályát végezték, továbbá olyan övönőjelöltek, kik a jelen tanév végén az övönőképesítő oklevelet megszerzik, esetleg már megszerzték, de életkoruk 18. évét túl nem haladták.

Az övönők az I. és II. évfolyam tantárgy különböztetéséből vizsgálatra köteleztetnek a vallás és közokt. minister 26., 152—1898. sz. rendeletében megjelölt anyagból s csak annak sikeres kiállása után vétetnek fel. A folyamodvány

benyújtásának módja és határideje ezen jelölteknel is ugyanaz, mint az I. osztályba folyamodóknál.

Nagy-Szeben, 1900. május 3-án.

Bilinszky Lajos dr.,
képző-intézeti igazgató.

— **A csik-somlyói rk. tanítóképző-intézet növendékeinek vizsgarendje az 1899—1900 tanév végén.** IV. éves magántanulók írásbelije: Május 14-én d. e. magyar, d. u. német nyelvtanból. Május 15-én d. e. mértan, d. u. rajz és írás. Május 17-én a rendes magántanuló IV-évesek együttes szóbeli osztály-vizsgálja. Május 21, 22, 23. a tanképesítő írásbeli vizsgák. Május 21-én d. e. neveléstan. Május-21-én d. u. német. Május 22-én d. e. mértan. Május 22-én d. u. természettan. Május 23-án d. e. rajz. Május 23-án d. u. szépírás. Fiu és leány magántanulók írásbelije együttesen június 15-én és 16-án, 18-án együttes szóbeli vizsga. Rendes tanulók: Junius 19. I. csoport. Elnök: Augusztiin Imre. Hittan, nevelést, magyar, német nyelv. II. csoport. Elnök: Lakatos Izra. Nevelés, magyar nyelv, hittan, német nyelv. II. oszt. Junius 20. I. csoport. Elnök: Karácsony József. Hittan, neveléstan, módszertan, magyar nyelv, III. osztály Junius 20. II. csoport. Elnök: P. Tima Dénes. Számtan, földrajz, természetrajz, I. oszt. Junius 21. I. csoport. Elnök: P. Kóródi Berárd. Számtan, földrajz, természetrajz II. oszt. Junius 21. II. csoport. Elnök: Kassay Lajos, Német nyelv, mértan, történelem. II. oszt. Junius 22. I. csoport. Elnök: Karácsony József. Enek, orgona, hegedű I. oszt. Junius 22. II. csoport. Elnök: Lakatos Izra. Enek, orgona hegedű, összhangzattan. II. oszt. Junius 23. I. csoport. Elnök: Karácsony József. Természettan, orgona, ének, összhangzattan, hegedű, III. oszt. Junius 23-án d. u. torna, — június 25. osztályozás. Junius 26-án a gyakorlóiskola vizsgálja.

A tanítóképző igazgatósága.

— **Római hírek.** A Rómába seregülő zarándokok száma az utolsó két hét alatt meghaladta a negyvenezeret. A 2200 olasz zarándokhoz esatlakozott a hét folyamán az osztrák arisztokracia, a bordeauxi, a cseh (450), belga (500), görzi (300), szlovén (600) és a magyar (1200) zarándoklat. Mult vasárnap a belga, szlovén, olasz, osztrák és magyar zarándokok közös lelkesedéssel gyűltek sz. Péter sirja köré, hogy ott különböző nyelven egy és ugyanazon hitüknek és ragaszkodásuknak adjanak impozáns módon kifejezést. A magyarok „Hol Sz. Péter”-je ritka erővel harsogott végig a hatalmas templomon és gyújtotta lelkesedésre a több mint 30000 jelenlevő szívet. Ő Szépe leereszkedő szeretettel boesájtotta kitöltő még színe elé a magyar arisztokraciát és a püspököket. A sz. széknél akkreditált osztrák-magyar nagykövetség is fényes estélyt rendezett a Rómában időző osztrák-magyar világi és egyházi előkelőség tiszteletére. A lateráni és a salezianusok Sz. Sziv-templomában tartott magyar istentisztelet is jól sikerült. A többféle kellemelenséget átlag kész szível türték el a zarándokok. — Ő Mtsza, püspök urunk róma tartózkodása alatt ismét a Coll. Germ. Hungaricumban szállott meg. Az atyai páratlan szeretet, a leereszkedő szívéllyesség és apostoli buzgalom felejtetlenné tették a növendékek és ott az együttlét rövid napjait. Püspök urunknak Németországban nagy neve van. Lélekemelő búcsú volt, midőn ő Mtsza róm i tartózkodása utolsó napján leszállott a Callistus-katakombák S. Caecilia sarkaújába és ott a mise után, mely alatt a Germanicum növendékei énekeltek, gyűjtő beszéddel lelke

apostolkodásra intette a hazájukba visszakészülődő növendékeket. A szép kis ünnepélyen a püspök úr magas rokonsága is jelen volt. A mise után Ő Sztségétől igen szívélyes fogadtatásban részesült püspök urunk.

— **A németországi keresztény szakegyetek,** melyek tagjainak száma: 138,507, pünkösztör tartják nagygyűléseket Frankfurtban. Az április 16-án tartott előértekezleten a keresztény szakegyetek végrehajtó bizottsága ezen nagygyűlésre nézve a következő napirendben állapodott meg: 1. A keresztény szakegyetek jelenlegi állapota és fejlődése. 2. A keresztény szakegyetek kiépítése. 3. A segélyezés a keresztény szakegyetekben. 4. A keresztény szakegyetek taktikája bérmozgalmaknál. 5. A munkaidő megrövidítése. — Mikor fog a kath. papság a mi hazánkban nem dologkerülő koldusokat nevelni alamizsnálkodásával, hanem ily keresztény szakegyeteket alapítani és azok élére állani?

— **Istenítélet.** A szatmári „Heti Szemle“ május 2. száma közli ezen hírt: Neveltenfaluban, (Szatmármegye) a gör. katolikusok nagyépítékjén Fáneczy Sándor, református vallású, körülbelül 35 éves ember ebéd alkalmával azt parancsolta feleségének, hogy délután a kertben ásson, mert ő megy a bornyukkal a mezőre. Az asszony görög kath. vallású lévén, kérte férjét, hagyjon békét neki, hogy délután odabaza imádkozhassék, mert a templomba nem mehet a gyerekektől; öneki is van Istene. A míg e beszéd folyt, az alatt az utcán a kutyák kegyetlenül ugattak és összemarakodtak, ekkor a férfi kimutat az ablakon és így szól: „Ott ugat az Isten az utcán!“ Többet nem mondhatott, mert abban a pillanatban hanyat esett és a száját sem volt képes felnyitni. Rögtön orvoshoz vitték, de mitsem tudtak rajtasegíteni. Most is fekszik mint egy fadarab az ágyon, — se nem beszél, se nem néz, csak lélekliz; arról lehet tudni, hogy még él. — Ajánljuk ezen esetet szülők, tanítók, lelkeszek figyelmébe.

— **A Franciaországból kiutasított** Jézus rend Belgiumban nagyobb birtokot vásárolt s ott fog letelepedni. Franciaországban most az a divat, hogy a katolikus egyházat s annak szolgálait uton-útfélen üldözik. Megfosztják őket javaiktól s jogaiktól s ha nem akarnak a szabadkömtves liberális kormány fűtyülője szerint táncolni, egyszerűen kiutasítják az országból. Így biztos kézzel készítik elő a francia nemzet elvallástalanítását s ennek mi lesz a következménye? Az, hogy az elvadult, vallás és erkölcs nélküli nép a mostani rendszerrel sem lesz megelégedve s jönnek majd ismét oly vészes napok, melyek Franciaországot mindinkább kisebbé és gyengébbé teszik, míg végre önmagát felemészti. A francia nép is felnyithatná már szeméit, hogy lássa, hova viszi őket a modern kormányzás paripája s rántana egy nagyot a liberális kantárszáron most, a míg nem késő.

I R O D A L O M.

* **Könyvujdonság.** Dr. Szilvek Lajos a kereszténységnek 19 százados és a keresztény haza 900 éves tudója alkalmával immár a második munkával jelent meg a

könyvpiacra. Az első („Nemzetünk és az Isteni gondviselés“) már lapunk múlt számában ismertettük, most jelent meg egészen méltó pendantja: „Magyarország és a keresztényiség.“ E munkájában szerző a kereszténység üdvös hatását ismereteli Magyarországon. Történetbölcséleti és művelődéstörténeti eljárást követve, a magyarok műveltségi állapotát esetleg ezeknek pogány és keresztény korában és rámutat ama üdvös következményekre, amelyeket a nemzet vérebe átment keresztény elvek idővel szükségképpen létrehoztak. A lendületes hangon megirt bevezető és befejező részekben kívül 1. R. Az ős magyarok vallása, erkölcsisége, kultuszeselekményei, 2. Az ős magyarok jellege, szokásai, életmódja, 3. A kereszténység befolyása őseinkre. Az 1. és 2. fejezetben lelkiismeretesen kutatja a tudomány magyar vonatkozású legújabb vívmányait; a 3-ban korunk nagy apológétainak nyomába lép, a dolgok mélyére ható analízissal elemezvén a kereszténység hatásainak egy egész sorozatát a magyarság történeti életének fejlődésében, kiterjeszkedve erények-, intézmények tudomány-, irodalom-, művészetekre stb. Lelkesedéssel csúg ugyan nemzetén és vallásán, de igyekszik magyar lenni, sovinizmus, keresztény túlbuzgóság nélkül, feltétlen szolgálatába szegődvén mindenekben lehetőleg az igazságnak. A tudományos apparatussal, közérthető, vonzó írási móddal megirt könyvet aktualis jelentőségénél fogva különösen a jelen két esztendőre melegen ajánlhatjuk, beszédek, telovelasások készítéséhez, könyvtáraknak, ajándékkönyv gyűjtemények fiatalabb számára stb. Ara 1 k. 60 fill. Kapható a szerzőnél Pécsen.

* **Emlékkönyvecske** a keresztény Magyarország kilencszázados évtordulójára. A katolikus fiú- és leányiskolák növendékei számára, írta és szerkesztette Ember Károly, a „Népnevelő“ szerkesztője. A jubileumi ünnepségeket rendező országos bizottság javaslatot tett, hogy az egyházmegyei hatóságok minden katolikus iskolánál rendeljék el a jubilaris istentiszteletek és ünnepélyek tartását. Az ünnepélyek tárgyrendjére a katolikus tanügyi tanács dolgozott ki javaslatot és ezen javaslat alapján készült a most megjelent Emlékkönyvecske. Alkalmas segédkönyv ez az iskolai ünnepélyekhez és e mellett kedves olvasnivalókat nyújt a jubileumi szent évre a katolikus tanítónak. Vallásos és hazafias szellem lengi át minden sorát a pedagógiai érzékkel megirt és összeállított könyvecskének. Tartalma: A kilencszázados évtordulóján. (Beszéd a tanulókhöz.) Örvendezzük. (Alkalmi költemény.) A gyermekeknek szánt beszédek: Szent István, Szent László, Szent Margit, Hunyadi János, A móhácsi gyásznapi, Pázmány Péter, Mária Terézia, Az ezredév — a magyar nemzet kilencszázados történelmében vezeték keresztült a gyermeki ártatlan lelkeket. A költeményei mind alkalomszerűek. Tartalmaz ezen kívül az ünnepélyekhez alkalmas énekszövegeket is. Az izlésesen kiállított és képekkel is illusztrált könyvet a Szent-István-Társulat adta ki. Ara csak 20 fillér, hogy lehetőleg a szegényebb növendéknek is módjában álljon azt megszerezni. A megrendeléseket bérmentesen eszközli a Szent-István-Társulat Ugynöksége, Budapesten VIII., Szentkirályi utca 28.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Zlamál Agost.
Szerkesztőtársak: Bálinth György, Eröss József, Péter János dr., Wagner Sándor.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lye. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.